

Strategia ZMB 2010-2015

Przyjęta podczas X Konferencji Generalnej ZMB w Kristiansand, 24-25 września 2009.

MIASTA DLA ZRÓWNOWAŻONEGO, DOBRZE PROSPERUJĄCEGO REGIONU MORZA BAŁTYCKIEGO

W oparciu o ocenę dotychczasowych osiągnięć ZMB od jego utworzenia w 1991 roku oraz odnosząc się do wyzwań wynikających z głębokich zmian zachodzących w regionie Morza Bałtyckiego i na arenie międzynarodowej, przedstawiciele miast członkowskich ZMB, zgromadzeni na X Konferencji Generalnej w Kristiansand, przyjęli następującą Strategię ZMB na lata 2010 - 2015:

Wizja – region Morza Bałtyckiego w 2015 r.

Chcemy zobaczyć dynamiczny, dostatni, demokratyczny i stabilny europejski region Morza Bałtyckiego rozwijający się w sposób zrównoważony dla bliższej współpracy i integracji.

Region Morza Bałtyckiego jest w stanie przezwyciężyć negatywne skutki światowego kryzysu finansowego i gospodarczego i odzyskuje pozycję jednego z najszybciej rozwijających się i dobrze prosperujących regionów w Europie.

Pogorszenie stanu Morza Bałtyckiego zostaje zatrzymane. Dzięki skoordynowanym i praktycznym działaniom wszystkich zainteresowanych stron, wspieranym przez opinię publiczną, uruchomiony zostaje stopniowy proces naprawy. Zagrożenia wynikające z poważnych katastrof ekologicznych, takich jak wypadki tankowców, zostają znacznie ograniczone poprzez ścisłą współpracę międzynarodową.

Region i jego miasta pełnią aktywną rolę w reagowaniu na wyzwania związane ze zmianami klimatu. Są zobowiązani do zrównoważonego rozwoju i realizują konkretne działania przedstawione w Programie Działań ZMB na rzecz Zrównoważonego Rozwoju 2010 - 2015.

Rozwój miast regionu jest zgodny z zasadami państwa prawa, demokracji i aktywnego uczestnictwa obywateli. Nowe metody - w tym te oferowane przez komunikację elektroniczną – zostają opracowane w celu umocnienia demokracji i zwiększenia możliwości wpływu mieszkańców na proces decyzyjny.

Miasta kierują się strategicznymi celami dobrobytu, zrównoważonego rozwoju, integracji i kreatywności. Dążą do osiągnięcia wysokiej jakości życia swoich mieszkańców.

Miasta reagują na rosnące zróżnicowanie ich populacji promując tolerancję i równe szanse dla wszystkich, zajmując się przyczynami wykluczenia społecznego i walcząc z wszelkimi formami dyskryminacji.

Coraz bardziej intensywne kontakty transgraniczne i w obrębie całego regionu obejmują wszystkie dziedziny życia, wzmacniane dobrą infrastrukturą na morzu, w portach, na lądzie i drogą elektroniczną. Pozostałe bariery utrudniające współpracę między krajami, miastami,

przedsiębiorcami, organizacjami i osobami są zmniejszane i usuwane. Zdecydowane wspólne działania pozwalają zwalczać zagrożenia, takie jak przestępczość zorganizowana, handel ludźmi, itp.

Współpraca z północno-zachodnią częścią Federacji Rosyjskiej w regionie Morza Bałtyckiego jest pogłębianą z korzyścią dla całego regionu. Sankt Petersburg, największa metropolia w regionie Morza Bałtyckiego, odzyskuje swoją naturalną rolę jako integralna część regionu.

Region Morza Bałtyckiego, jego kraje i narody uznają potrzebę poznania się lepiej na wzajem, poprzez zwiększenie kontaktów kulturalnych, edukacyjnych, wspólne imprezy, coraz częstsze podróże w regionie. Miasta przyjmują rolę lidera w tym procesie.

Strategia UE dla Regionu Morza Bałtyckiego i jej program działania stają się naturalną częścią rozwoju regionu. Jej wdrożenie jest powolnym procesem, w którym miasta są uznanymi partnerami. W wyniku skoordynowanych i systematycznych działań w zakresie komunikacji, lobbingu i osobistych kontaktów z osobami decyzyjnymi, region Morza Bałtyckiego i jego cechy szczególne, jak również specyficzne potrzeby są lepiej rozpoznane i brane pod uwagę przez instytucje europejskie.

W efekcie region Morza Bałtyckiego jest w stanie lepiej wykorzystać swoje zasoby i ogromny potencjał rozwoju, uczy się współpracować i mówić jednym głosem. Sprzyja to rozwojowi wspólnej tożsamości, potrzebnej, by zwiększyć jego rolę i wyróżnić w Europie i na świecie, a także by przyciągnąć zewnętrzne zasoby - zarówno ludzkie, jak i finansowe.

Misja ZMB

Związek Miast Bałtyckich (ZMB) jest uznaną organizacją miast w regionie Morza Bałtyckiego. Stanowi on otwartą, zorientowaną na cele platformę wzajemnej współpracy i wymiany doświadczeń.

ZMB działa, poprzez aktywne nawiązywanie kontaktów oraz w oparciu o zasadę zrównoważonego rozwoju obszarów miejskich, aby:

- wspierać miasta członkowskie w ich rozwoju, w celu osiągnięcia wysokiej jakości życia ich mieszkańców;
- promować region Morza Bałtyckiego jako dynamiczny i konkurencyjny region dobrobytu;
- popierać interesy regionu Morza Bałtyckiego i miast w procesach decyzyjnych na szczeblu krajowym i europejskim.

Odwołując się do misji, ZMB chce być:

- platformą i miejscem spotkań dla wymiany poglądów, kontaktów i doświadczeń między miastami członkowskimi i innymi partnerami,
- źródłem inspiracji, zwiększania świadomości, dialogu, tworzenia sieci kontaktów oraz *benchmarkingu*,
- ramą dla członków umożliwiającą formułowanie wspólnych stanowisk w kluczowych kwestiach, do ułatwienia, prowadzenia i rozpowszechniania projektów współpracy i innych działań, które są w interesie miast,

- silnym głosem w sprawach regionalnych i europejskich mających wpływ na członków, promującym zaangażowanie miast w podejmowanie decyzji politycznych oraz ich realizację;
- rozpoznawalnym i szanowanym partnerem współpracy w regionie Morza Bałtyckiego, dbającym o interesy miast i naszego regionu jako całości, wraz z innymi organizacjami i organami;

Jak pracujemy

ZMB jest dobrowolną, aktywną i przedstawicielską organizacją miast w regionie Morza Bałtyckiego. Jest to stała struktura oparta na statucie, członkostwie, jak również prawach i obowiązkach z nich wynikających. ZMB zrzesza ponad 100 miast z dziesięciu krajów wokół Morza Bałtyckiego.

Metoda pracy ZMB oparta jest na aktywnej sieci kontaktów, która zapewnia wiele platform spotkań polityków, urzędników i specjalistów z miast.

Najwyższym organem decyzyjnym w ZMB jest organizowana co dwa lata Konferencja Generalna delegatów miast członkowskich przygotowywana przez różne miasta członkowskie. Oprócz funkcji statutowej, Konferencja Generalna pełni ważną rolę jako miejsce spotkań przedstawicieli miast.

Między Konferencjami Generalnymi, polityką zajmuje się Zarząd, w którym zasiada po jednym mieście z każdego kraju regionu Morza Bałtyckiego. Zarząd, zwoływany przez Prezydenta Związku Miast Bałtyckich około trzy razy w roku, zatwierdza budżet i jest odpowiedzialny za realizację planu działania Związku Miast Bałtyckich, również sprawując pieczę nad działalnością komisji ZMB.

Zarząd i Prezydium, składające się z Prezydenta i trzech Wiceprezydentów, są organami wykonawczymi Związku Miast Bałtyckich.

Większość praktycznej pracy wykonywana jest przez komisje tematyczne ZMB. Składają się one z przedstawicieli miast członkowskich oraz przygotowują swoje plany działania i priorytety w sposób niezależny, w ramach Strategii ZMB i zgodnie z priorytetami rocznego planu działania. Komisje przedstawiają Zarządowi raporty ze swojej działalności, a ich przedstawiciele regularnie uczestniczą w posiedzeniach Zarządu.

Zdecentralizowana struktura ZMB jest koordynowana na co dzień przez Sekretariat Związku Miast Bałtyckich, na czele z Sekretarzem Generalnym Związku Miast Bałtyckich.

Ponadto, niektóre komisje mają własne sekretariaty pomagające w przygotowaniu i prowadzeniu praktycznych działań i projektów. Sekretariaty te mają siedzibę w różnych miastach członkowskich.

Główne zadania dla rozwoju ZMB 2010-2015

1. ZMB jako kluczowy partner w promowaniu Strategii UE dla Regionu Morza Bałtyckiego

Komisja Europejska przyjęła wniosek dotyczący Strategii dla Regionu Morza Bałtyckiego oraz towarzyszący jej plan działań. Plan działań wyznacza 15 priorytetowych obszarów i kilka działań horyzontalnych. Wybranych zostało około 80 sztandarowych projektów w celu realizacji strategii i planu działania. Wybór obszarów priorytetowych i projektów pokrywa się z priorytetami i działaniami Związku Miast Bałtyckich.

Strategia UE stanowi przede wszystkim ramę współpracy, opartej na otwartości i szerszym partnerstwie bez nowego budżetu. Postęp zależy od woli politycznej i środków, które zainteresowane strony są gotowe zainwestować w jej realizację. Komisja odnotowuje, że poprzez instrumenty polityki spójności ponad 50 mld euro zostało udostępnionych w regionie.

Strategia jest wielkim wyzwaniem i szansą dla regionu Morza Bałtyckiego. ZMB i miasta członkowskie chcą być aktywnymi uczestnikami w strukturze zarządzania, jak również w realizacji planu działania i we wdrażaniu projektów sztandarowych. Strategia UE dla Regionu Morza Bałtyckiego jest podbudową naszej działalności na przyszłe lata.

Jednak w celu pełnego wykorzystania nowych ram, musimy odnowić i ujednoczyć struktury i metody pracy ZMB. Strategia Morza Bałtyckiego powinna być postrzegana jako główny czynnik kształtujący w trakcie reformy ZMB. Wywieranie wpływu na realizację strategii powinno stać się głównym obszarem zainteresowania ZMB. W szczególności trzeba zwrócić uwagę na nowy budżet Unii Europejskiej na okres rozpoczynający się w roku 2014.

ZMB jako sieć ponad stu miast członkowskich oraz rozszerzonej sieci miast partnerskich jest sam z siebie istotnym i odpowiednim narzędziem realizacji Strategii UE. ZMB ma potencjał, by stać się głównym partnerem w tym procesie. ZMB podkreślił w swej opinii dla Komisji Europejskiej, jak duże znaczenie ma kwestia zarządzania (*governance*). ZMB może być skuteczną platformą dla procesu realizacji. To bardzo dobrze wpisuje się w ideę otwartej i interaktywnej strategii.

2. Wzmacnianie uczestnictwa miast w działalności ZMB

Od początku, pierwszym i najważniejszym zadaniem ZMB było zapewnienie konkretnego wsparcia i porad dla miast członkowskich w ich praktycznej codziennej pracy. W czasach napiętych zasobów ekonomicznych i ludzkich, jest to szczególnie istotne.

Treść i metody pracy organów statutowych Związku Miast Bałtyckich muszą zostać opracowane w celu wspierania udziału miast członkowskich.

Szczególną uwagę należy zwrócić na zaangażowanie większej liczby decydentów politycznych miast w działalność Związku Miast Bałtyckich. Nowa platforma polityczna dla władz lokalnych - Bałtyckie Forum Miast - powinno być organizowane co dwa lata, na przemian z Konferencją Generalną, w różnych miastach członkowskich. Spotkania te będą stanowiły ciekawe forum, gdzie lokalne władze i ich partnerzy z innych miast spotkają się, by dyskutować o aktualnych problemach. Pierwsze Bałtyckie Forum Miast zorganizowane będzie w roku 2010.

Miasta członkowskie ZMB różnią się wielkością, zasobami i profilem. W związku z tym, ZMB powinno dążyć do zaspokojenia zróżnicowanych potrzeb wszystkich swoich miast członkowskich.

Aby skutecznie spełniać oczekiwania miast, ważne jest, aby poznać ich potrzeby i priorytety. Szczególnie teraz ważne jest zapewnienie, by również większe miasta regionu Morza Bałtyckiego czuły, że członkostwo w Związku Miast Bałtyckich wnosi wartość dodaną dla nich, i pozostawały członkami.

Ważną korzyścią z członkostwa w Związku Miast Bałtyckich - służącemu zarówno mniejszym i większym miastom - jest wymiana doświadczeń i dobrych praktyk w różnych dziedzinach. W celu

pełniejszego wykorzystania tej możliwości, ZMB powinien bardziej systematycznie gromadzić dane i promować te doświadczenia oraz wiedzę specjalistyczną ekspertów z miast.

ZMB powinien przeprowadzić w 2010 r. i w 2014 r. badania opinii miast członkowskich i ich propozycje na temat rozwoju organizacji i jej działalności.

Sukces mierzony przez:

- udział miast członkowskich w pracach komisji, w projektach i innych działaniach ZMB
- udział decydentów politycznych w Bałtyckim Forum Miast i innych wydarzeniach ZMB
- analizę techniczną na podstawie sprawozdań rocznych (przygotowanych przez Sekretariat Generalny) i dwa specjalne kwestionariusze do miast (w 2010 i 2014).

3. Zwiększanie liczby miast członkowskich oraz partnerstw

ZMB potroił liczbę swoich członków od czasu powstania w 1991 r., ale nadal ma potencjał, by pozyskać nowych.

Systematyczny plan rekrutacji członków zostanie przygotowany w 2010 r., zawierający odpowiednie materiały informacyjne, które będą w stanie przekonać miasta do korzyści płynących z członkostwa i uczestnictwa. Będzie to powiązane z tworzeniem nowej Strategii Komunikacji i Marketingu ZMB (patrz punkt 8).

Podobnie powinny zostać sformułowane wytyczne dotyczące tworzenia partnerstw z przedsiębiorstwami i innymi partnerami zainteresowanymi, by zaangażować ich w działalność Związku Miast Bałtyckich.

Sukces mierzony poprzez:

- liczbę miast członkowskich, w tym liczbę dużych miast
- liczbę partnerstw, a także kwotę dotacji (sponsoring)

4. Aktywizacja i usprawnienie prac Komisji Związku Miast Bałtyckich, optymalizacja wykorzystania zasobów

Większość prac ZMB jest prowadzona w komisjach, których zakres, metody i zasięg znacznie się od siebie różnią. Niektóre komisje ZMB mają dobrze udokumentowane systematyczne działania, udane projekty i zdolności do pozyskiwania funduszy zewnętrznych, a niektórzy działają jako wewnętrzni konsultanci i doradcy dla miast członkowskich.

Z drugiej strony, niektóre komisje są mniej skuteczne w planowaniu swojej pracy, co znajduje odzwierciedlenie w skromnym udziale miast członkowskich, ograniczonej skuteczności i zdolności do przyciągania niewielu, jeśli w ogóle, środków z funduszy zewnętrznych.

Aby zaktywizować prace komisji i zoptymalizować wykorzystanie środków, Zarząd powinien sporządzić wspólne kryteria oceny pracy poszczególnych komisji. Kwota wsparcia finansowego dla poszczególnych komisji opierałaby się na tej ocenie.

Zarząd będzie również zachęcać komisje, aby zacieśniały wzajemną współpracę i rekomendować tworzenie, w miarę możliwości, ograniczonej liczby (3-6) skutecznie działających sekretariatów komisji. Utrzymując się ze środków ZMB, wkładu miasta gospodarza, jak również z finansowania zewnętrznego, sekretariaty mogą pomóc komisjom usprawnić ich działania, poprawić skuteczność, a tym samym znaczenie dla miast członkowskich.

Sukces mierzony poprzez:

- liczbę miast biorących udział w pracach różnych komisji
- kwotę wkładu miast członkowskich
- kwotę dofinansowania projektu ze źródeł zewnętrznych
- liczbę zatrudnionych pracowników sekretariatów komisji

5. Promowanie wymiany ekspertów między miastami członkowskimi

Miasta członkowskie ZMB oferują bogate zasoby najlepszych praktyk i ciekawych rozwiązań we wszystkich dziedzinach pracy miasta. Bardziej systematyczny program wymiany ekspertów między miastami mógłby stanowić bardzo praktyczny i wymierny wkład ZMB we współpracę i spójność regionu Morza Bałtyckiego.

Dlatego Zarząd ZMB, w ścisłej współpracy z komisjami, powinien sporządzić plan programu wymiany ekspertów między miastami ZMB i stworzyć system jego realizacji, poprzez wewnętrzny mechanizm ZMB lub zlecenie tego innej organizacji.

Sukces mierzony poprzez:

- przygotowanie i przyjęcie planu, w tym mechanizmu finansowania i realizacji
- liczbę miast w programie
- liczbę wymian rocznie

6. Poprawa zdolności formułowania polityki ZMB oraz lobbingu

Opracowywanie zintegrowanych strategii rozwoju - takich jak Strategia UE dla Regionu Morza Bałtyckiego - oraz rosnąca rola Związku Miast Bałtyckich jako rzecznika miast regionu otwiera możliwość bycia usłyszonym. Wymaga to jednak większych możliwości kształtowania polityki i bardziej skutecznego lobbingu, zwłaszcza na szczeblu krajowym, regionalnym i europejskim.

Znaczna część tych obowiązków spadnie na barki tematycznych komisji ZMB i ich sekretariatów, które muszą działać bardziej aktywnie i rozwijać umiejętności i profesjonalizm w zakresie formułowania jasnych i związanych stanowisk politycznych i propozycji działania.

To samo odnosi się do poziomu Zarządu ZMB i Sekretariatu Generalnego, którzy są odpowiedzialni za stanowiska ZMB w sprawach strategicznych lub międzysektorowych. Miasta członkowskie posiadają bogate zasoby ekspertów z różnych dziedzin, ważne jest, aby zmobilizować ich do przygotowywania stanowisk ZMB. Stanowiska polityczne są skuteczne tylko wtedy, gdy zostają przekazane we właściwym czasie do wiadomości odpowiednich decydentów. Głos ZMB jest nadal zbyt słaby na

poziomie rządowym, regionalnym i europejskim, zwłaszcza w wyższych szczeblach władzy. Dlatego zdanie ZMB musi być lepiej słyszalne w miejscach, gdzie to się liczy. W ramach tego należy ponownie ocenić skuteczność lobbingu w Brukseli.

Sukces mierzony poprzez:

- liczbę stanowisk ZMB w sprawach istotnych i odpowiedzi na nie
- skuteczność lobbingu ZMB na poziomie krajowym i europejskim
- prezentowanie ZMB i jego stanowisk odpowiednim decydom

7. Systematyczna współpraca z partnerami w regionie Morza Bałtyckiego, na poziomie europejskim i międzynarodowym

W regionie Morza Bałtyckiego działa mnóstwo organizacji reprezentujących różne podmioty i grupy interesu. Czasami ich mandaty i obszary działania pokrywają się, co powoduje marnotrawstwo zasobów, zamieszanie, chaos. Dlatego ważne jest, aby osiągać lepsze struktury i metody współpracy w regionie oraz i z innymi podmiotami.

Zarząd ZMB powinien dokonać przeglądu obecnej sytuacji w regionie Morza Bałtyckiego i w Europie, i określić kluczowe organizacje partnerskie i sieci współpracy, z którymi należy wypracować konkretne plany wspólnych działań i podpisać umowy o współpracy. To zapewni bardziej systematyczną, celową i długotrwałą współpracę. ZMB powinien aktywnie budować sojusze regionalne do wspierania realizacji celów własnej strategii, strategii UE i interesów regionu. Kluczowymi partnerami mogą być, oprócz władz lokalnych i regionalnych oraz innych struktur regionu Morza Bałtyckiego, także przedsiębiorstwa, uniwersytety i organizacje pozarządowe, obywatelskie, wszystkie te, które odgrywają ważną rolę dla przyszłości naszego regionu.

Region Morza Bałtyckiego ma potencjał, by stać się jednym z najbardziej interesujących i atrakcyjnych makroregionów w Europie i na świecie. Jednakże wciąż pozostaje wiele do zrobienia, aby osiągnąć ten cel. Region musi wzmocnić swoją spójność, tożsamość i zdolność do skierowania własnego komunikatu do świata. ZMB powinien uczestniczyć wraz z innymi zainteresowanymi partnerami w pracy nad pogłębieniem tożsamości regionu i zrozumienia w różnych dziedzinach, w tym kultury, edukacji i komunikacji.

Sukces mierzony poprzez:

- analizę obecnej sytuacji, określenie kluczowych organizacji partnerskich
- opracowanie naszych wspólnych konkretnych planów
- podpisanie protokołów o współpracy i ich realizacja

8. Zwiększanie obecności ZMB w świadomości publicznej

Pomimo udanej działalności od 1991 roku, ZMB jest wciąż stosunkowo mało znany zarówno wśród miast, decydentów, jak i w społeczeństwie. To wymaga więcej działań mających na celu zwiększenie obecności naszej organizacji i jej osiągnięć w powszechnej świadomości. ZMB potrzebuje jasnej i wyrazistej marki, w tym także sloganu reklamowego

Przygotowana zostanie nowa Strategia Komunikacyjna i Marketingowa, którą przedyskutuje u przyjmie Zarząd ZMB. Strategia oceni obecne rozwiązania, zdefiniuje grupy docelowych wewnątrz i na zewnątrz zewnętrznymi, a także weźmie pod uwagę możliwości oferowane przez Internet i nowe media elektroniczne, współpracę z miastami członkowskimi i innymi partnerami, możliwie wysokiej rangi wydarzenia i inicjatywy, wspólne inicjatywy z innymi organizacjami, itp.

Sukces mierzony poprzez:

- przygotowanie i przyjęcie Strategii Komunikacyjnej i Marketingowej
- liczbę wizyt na stronie www
- widoczność w mediach miast członkowskich, w tym mediach drukowanych i na stronach internetowych
- widoczność w mediach

9. Monitorowanie wdrażania Strategii ZMB

W celu zapewnienia skutecznej realizacji niniejszej strategii ZMB, Zarząd powinien regularnie monitorować i oceniać kroki podjęte w celu jej realizacji, jak również podejmować konieczne działania. Będzie się to odbywać w ścisłej współpracy z komisjami Związku Miast Bałtyckich, w oparciu o ich regularne, bardziej systematyczne raporty. Zarząd zostanie poproszony o stworzenie systematycznej i wiarygodnej metody, by monitorować realizację Strategii ZMB (np. szczegóły dotyczące raportów, podział kompetencji pomiędzy Prezydium / członków Zarządu, możliwe jest powołanie Koordynatora Strategii, itp.).

W ramach procesu tworzenia wiarygodnej metody realizacji Strategii, Zarząd omówi, w jaki sposób rozdzielić obowiązki wewnętrznie i czy wyznaczyć Koordynatora Strategii.

Roczne sprawozdania z działalności Związku Miast Bałtyckich powinny obejmować, jako kluczowe, oceny postępów w realizacji Strategii.

10. Zaproszenie do wspólnych działań!

Region Morza Bałtyckiego jest ponownie na rozdrożu. Światowy kryzys gospodarczy mocno uderzył i tutaj. Z drugiej strony, region nadal posiada wszystkie niezbędne zasoby i możliwości, aby znów stać się modelowym *success story*. Strategia UE dla regionu Morza Bałtyckiego i jej plan działania, który jest pierwszym makroregionalnym planem rozwoju w Europie, stworzyła wspólne ramy działania.

W celu zapewnienia, że plany te są realizowane z korzyścią dla obywateli krajów wokół naszego wspólnego morza, wszystkie państwa - łącznie z Rosją i Norwegią - jak również inne zainteresowane strony muszą być zaangażowane w jej dalszy rozwój i wdrażanie.

Związek Miast Bałtyckich, jako uznany rzecznik miast w regionie Morza Bałtyckiego, podejmuje wyzwanie i zobowiązuje się do realizacji tych planów strategicznych. ZMB zaprasza wszystkie miasta i innych partnerów do udziału we wspólnych działaniach.

ZMB wyraża gotowość do budowania regionalnych sojuszy i jest zainteresowane współpracą z miastami i innymi zainteresowanymi aktorami w regionie Morza Bałtyckiego i poza nim, by pracować wspólnie dla wdrażania tych celów.

Naszym wspólnym celem jest zrównoważony i pomyślny rozwój regionu Morza Bałtyckiego. Uczyńmy go rzeczywistością - poprzez wspólne działanie!

Tłumaczenie Sekretariat ZMB